

Kejsaren, ehuru ogärna, tvingas att vidtaga andra steg. — Den sista, mot Ryssland så smädliga, firman om alla Musulinäns beväpning blef verklig, på Lord Strangfords föreställning, aldrig utfärdad. Den, som utfärdades, var den i April gifna, hvaruti icke talas om någon främmande magt.

D. 10 Nov. halshöggs i Constantinopel 32 af de olyckliga, som togos till fånga i Sek. Pharmaki afträttades på stora gatan i Pera. I början af November äro sex Grekiska Biskopar hängde i Bulgarien. — De Serviske deputerades arrestering bekräftas. Porten hade aldrig kunnat företaga något olyckligare och mera i otid. — Ett rykte, som dock ingen tror, har blifvit i Constantinopel utspriddt om en seger, den Turkarne skola hafva vunnit öfver Perserna. —

Turkiska flottan öfver 60 segel stark, har fulltalig kommit till Dardanellerna, och Capudan Bei har, jemte tre af flottans underbefälhafvare, begifvit sig till Constantinopel, af hvad skäl vet man icke. De Grekiska priserna har man hört ingen ting af. En Triestisk tidning berättar, att Turkiska flottan, på sin fart till Dardanellerna, blifvit sedd i farvattnen vid Psara, i bedröfligt tillstånd.

Man väntar att snart se en allmän regering för Grekland upprättad. Deputerade hafva redan ankommit från några öar. Congressen samlas på Peloponnesus och skall kungöra Grekelands constitution. — En Engelsman, Sir Tom. Gordon, är satt till commendant i Tripolitza, med 1500 Greker, som, sedan sommaren, blifvit öfvade i taktiken. Ett obestyrkt rykte säger, att Grekerne, med stor manspillan, tagit Patra med storm och nedsablat hela Turkiska besättningen -- Grekerne vänta dagligen, att Paschan af Egypten, såsom Konung där, occuperar Palestina och Phenicien.

På Joniska öarne är en allmän afväpning anbefalld, emedan uprorslågan öfver allt visat sig; blodigast har dock varit på Cerigo och Ithaka, där många Turkar och några Engelsmän blifvit mördade.

Spanien: Detta land, eller åtminstone dess södra del, kan numera anses vara i fullkomligt uprorstillstånd. Från Cadiz där Mexico's förlust gjort det häftigaste intryck, har blifvit ingifven ännu en address om ministrarnes afsättning, under tekuad af stadens ayuntamiento, Provincial deputationen, alla auctoriteter och ett ofantligt antal invånare. De hota att vända sig till Cortes's beständiga Utskott, att det må ställa Ministrarna under åtal. Utskottet sammanträdde, och Presidenten, Martinez de la Rosa, talte ifrigt för ministrarna. Konungen har äfven meddelat Cortes den från Cadiz inkomna föreställning och upma-

nat dem att vidtaga åtgärder, som förskaffa regeringens befallningar åtlydnad. Cortes hafva därpå lömnat ett ganska värdigt svar. Från Galicien, Valencia, Madrid (genom Gen. Quiroga) och Sevilla hafva dylika föreställningar äfven inkommit. D. 22 om morgonen var i Madrid stor folkskakning utanför Fontana då de Skjortlöse (descamisados) blefvo af sina talare underrättade, att Cadiz vidtagit försvarsanstalter och ville, i spitsen för de öfriga Andalusiska städerna, förklara sig fritt och sjelständigt för att göra gällande 1812 års constitutions sanna anda. Cadiz skulle hafva sändt sitt ultimatum till regeringen; Baron Andilla (den utnämnda Xefe politico i Cadiz, men som icke vågade sig längre än till Isla de Leon, emedan auctoriteterna och det oroliga folket i Cadiz besämdt nekade honom inträde) vore arresterad i S. Fernando; Riego skulle blifva det nya Andalusiska förbundets Protector. Nyare berättelser innehålla, att Malaga, Xeres och, efter några rykten, äfven Coruna gått in i förbundet. Gouverneuren i Malaga har haft en strid med en conspirant-samling, hvarvid många människor stupade och han sjelf, höll på att tillsätta lifvet. I ett bref från S. Fernando af d. 16 Nov. försäkras, att de sju ministrarne blifvit förklarade proscriberade, hvilket beslut folket med acclamation gillade, äfvensom det, att ingen befallning af dessa ministrar, af hvad innehåll som häldst, skall finna lydnad och ingen af dem utnämnd embetsman emottagas, om han ock vore den aldramest constitutionelle. Det försäkras, att ministrarne ändligen d. 27 tagit afsked. I Madrid voro sinnena högt uprörda. Föga trölig synes den underrättelsen, att regeringen förkunnat alla auctoriteter i riket, att de embetsmän, som underskrifvit adresserna från Cadiz och Sevilla, härigenom tagit afsked.

På nästa årgång (eller från och med N:o 72, till och med N:o 176) af denna tidning kan prenumereras, i Landsorterna på alla postcontor samt i Stockholm på Deléen et C:s bokläda, med 3 R:d 16 sk. boco. I landsorterna ökas priset med de af Kongl. Maj:t i nåder föreskrina arvoden till postverket samt afgiften till kronan, tillsammans 5 R:d 40 sk. (Genom misstag står 6 R:d i den i N:o 64 införda annonce).

Hvarje nummer af tidsningen kommer att utgöra ett half ark. Stilen blifver i hela tidningen lika med den, som nu är vanlig i nyheterna; hvarigenom nära en half gång mer text går in på hvarje sida, som förut varit tryckt med den grofva stilen, då två sidor af den förra utgöra nära lika mycket som tre af den sednare. Några mindre ändringar i planen skola, hoppas man, vinna prenumeranternas bifall.

STOCKHOLM,
Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG

COURIEREN

FRÅN STOCKHOLM.

Måndagen den 24 December.

Om Universiteternas jurisdiction.

(Forts. fr. N:o 68.)

Comitéens distinction mellan *jurisdiction* och *discipline* erkännes för riktig; men icke så den följd, Comitéen däraf drager. Staten, som står i ett faderligt förhållande till den studerande ungdomen, bör ge den en säkerhet, att undersökning föres och dom fälles med ett *faderligt sinne* äfven öfver brott, om också detta sinne intet inflytande får hafva på sakens gång och dom efter allmän lag. Denna säkerhet gifves bäst, då de, åt hvilka den faderliga uppsigten är anförtrodd, äfven döma. Staten bör ge en särskild borgen, att straffet är för att *förbättra* eller åsystas *aga*, "hvari det faderliga sinnelaget i allt straff består". Denna borgen ges, då "den faderliga magtens karakter, äfven i det sätt, hvar på straffet åläggas, ej helt och hållet utplånas." Akademiska jurisdictionen gör för öfrigt intet undantag från allmänna lagen, och domstolen står under öfverrätt. Det faderliga sinnelaget bör så mycket mer försäkras genom en yttre borgen, "som det är genom sinnelaget och andan, den studerande ungdomen ännu mest med Staten sammanhänger." — "Man må, så mycket man vill, prisa en mekanisk enformighet i alla saker och däri se samhällets egentliga välfärd." Akademi-

ska inrättningen är af en egen natur och bör, enligt Villers, stå mera omedelbart under regeringen och icke under subordinerade local-auctoriteter. Huru kan man så misskänna de ömna orsakerna till en sådan afsöndring, att man därvid blott tänker på skråsystem, isoleringsanda, mörka tider? Universitetet vill ej af enskildt intresse söndra sig från staten; utan just genom dess omedelbara sammanhang med statens allmänaste och dyraste interessen, har staten tagit det under sin egen faderliga vård och undandragit det local-auctoriteterna, hvilka dessutom här i Sverige äro representanter af ett eget stånds intresse. Att lägga universiteterna under Magistraternas, i afseende på jurisdiction och police, vore att väcka och reta inre collisioner." Ingenting är vådligare, än att, genom inskränkta och illa beräknade former, ge ungdomens sinne en fiendtlig riktning mot auctoritet i allmänhet." *Isoleringen* är den rätta *föreningen*; den *enhet*, Comitéen vill införa, är verklig *söndring*.

Comitéen hade bordt rådfråga Svenska domstolarnas historia. Consistorium gör det för att visa, att universiteternas egna jurisdiction hvarken upkom af behof af skydd, eller för sakörens bevarande.

Svenska domstolarne bestodo, från gammalt, af två delar: *Domare* och *Nämnd*. Den sednare ransakade; den förra dömde.

"Icke är allt gammalt förkastligt, blott därför att det är gammalt *). Om denna sanning tyckes vårt närvarande tidevarf behöfva ofta påminnas, och sällan erbjuder sig lämpligare tillfälle därtill, än då man betraktar forntidens sätt att organisera sina domstolar." Därpå framställes domarens och nämndes olika åbigganden. Den förre skulle känna lagen och försätta sig i lagstiftarens ställning, då lagen promulgerades. För den sednare var "lagboken en öfverflödsvara"; men han skulle känna människorna och i synnerhet människorna i det district, dit han hörde. Så snart det fria valet af nämnd för hvarje mål uphörde, skulle ett härads ständiga nämnd tagas af de där bosatte, ja från alla dess underafdelningar, och nämndemännen valdes bland den talrikaste folkklassen. Denna inrättning af domstolar var vis. Engelska juryn svarar mot den gamla Svenska nämnden. Engelmännen anse den för sin frihets palladium; Fransmännen hafva antagit den; Svenskarne hafva nyss återtagit den i tryckfrihetsmål.

Ehuru de lägre domstolarne i Sverige numera gemensamt ransaka och döma, bestå de dock ännu af personer, som till stånd, lefnadssätt, hemvist och yrke likna mängden af de medborgare, dem de skola döma. Så är det på landet; så i städerna. Consistorium slutar häraf till den allmänna grundsats för de lägre domstolarne, *att alla medborgareklasser böra dömas af sina likar.* "Endast denna grundsats kan åt vår tids domstolar rädda det förtroende, som landets äldste domstolar så väl förtjente."

Efter denna grundsats bör akademiska jurisdictionen granskas. Comitéen har förklarad den från början hafva varit andelig

*) Om någon ting är skrik, så är det skriket mot denna sats, som ännu ingen förnuftig människas yttrat.

och således, allt ifrån andeliga domstolarne förkastande, en orimlig kvarleva af denna med skäl förkastade inrättning. Väl nämnas de akademiska domstolarne någon gång, i äldre handlingar, i motsats mot världsliga; och dylika mindre värdade uttryck halva förledt Comitéen till samma misstag om Akademiska domstolens natur och om naturen af universitet i det hela. Dess jurisdiction var, då den först beviljades, i sitt slag ny och okänd. Hade man velat ställa universitetet under andelig rätt, hade ny jurisdiction därtill minst fordrats i Upsala, där andelig (Erkebiskopens och hans Kanikers) domstol fans sedan 1200-talet. Denna befattade sig dock icke med universitetet. Akademiska domstolens ledamöter voro alltid till största delen jurister, läkare och filosofer, och domstolen fans egentligen aldrig förr än år 1625, eller vid pass 100 år efter andliga domstolarnas upplösning. Akademiska domstolen har aldrig, såsom de andliga, dömt efter påflig lag eller, såsom de, öfver alla slags personer, blott med afseende på målens beskaffenhet. Misstaget om Akademiska domstolens förmenta andeliga natur har gjort den förhatlig; men man finner, vid riktig pröfning, att den tillhörde allmänna domstolarne, enligt grundsatsen för deras organisation. Denna domstol dömer en samling af ynglingar, härstammande från alla medborgareklasser och ämnade att åter fördela sig på dem. Statens anspråk på akademisk bildning hos sina tjänare har sammanfört dem; icke den fria viljan. Om ynglingarne ock hemma kunde förvärfva kunskaper, måste de dock ryckas från sina barndoms-omgifningar och samlas dit, där de känna ingen och äro och blifva kända af ingen, utom lärare och kamrater. Huru skola då dessa ynglingar få njuta den rättigheten att dömas af sina likar? De äro ryckta från barndoms-bekanta och vänner,

från domare, som känna deras födelseorts hemseder. "Huru ersättes denna förlust bäst, antingen då desse ynglingar ställas under den småstads eller den bys domstol, där universitetet råkat få sin plats, eller då man anförtror domsrätten öfver dem åt erfarna män, som sjelfve förut, steg för steg, genomgått samma bana och räknat de många stötestenar, den har för den eldige och erfarna, men på en gång åt sig sjelf lemnade ynglingen? I hvilket fall kan man säkrast påräkna hos domstolen förmåga att utrån-saka det sanna, och hos den, som dömes, undergifvenhet för den fallande domen och öfvertygelse om dess nödvändighet?"

Därpå undersökes, hvad ordet privilegium innebär. Fordom var en dylik Particulier-lag (*lex privis irrogata*) oftast till nachdel för den privilegierade. De studerande ynglingarnas privilegium innebär först och främst, att de förlorat rättigheten att dömas vid sin hemerts forum. Detta privilegium halkar man förbi, för att angripa det andra, nemligen en egen domstol, som är en ersättning för deras rubbade rättighet i afseende på forum. "Den, som vill hafva bort det, han bör äfven korsa öfver t. ex. hvarje ställe i lagboken, som mot andras list eller våld tilldelar ett särskildt skydd åt sådana personer, hvilka utan eget förvållande kommit ur stånd att på vanligt sätt försvara sig".

Det inkastet, att domstolarne nu mera blott äro "verktyg i lagarnas hand," att lagarnes fordna ofullkomlighet, som gjorde sedvanors och godtyckes användande nödvändigt vid domstolarne, nu mera uphört, att nämnden således är mindre nödvändig, och att hvarje domstol är lika lämplig för alla menigheter, då lagarnes tillämpning icke kan blifva mer än en, vederlägges på följande sätt: "Man må öka lagarnas antal huru mycket som häldst; upfinnings-gåfvan må

anstränga sig att klyfvä rättsbegreppen, så mycket den kan, och att mångaldiga namnen på handlingar, för hvilka bestämda rättsförhållanden i lagboken utpekas; man må, i korthet sagdt, göra sitt yttersta för att förvandla domstolen i en juridisk automath, som mekaniskt sättes i rörelse, att för hvarje tillfälle framhvåsa de enda lämpliga bokstäfverna af lagen; man skall dock i bemödandet att frambringa detta konstverk aldrig komma längre, än dit Beccaria, och efter honom många andra, ville komma, då han påstod, att hvarje domslut bör utgöra en enkel syllogism, hvars försats tages omedelbarligen utur sjelfva lagen, hvars eftersats tages lika omedelbarligen af handlingen, och hvars slutsats blifver sjelfva domen eller utslaget" Lagens fullkomlighet binder väl domaren vid försatsen; men vid eftersatsens formerande ser han med egna ögon, och den ene ser olika mot den andre. Förmågan att gå öfver det likgiltiga, men icke det väsendtliga, är subjectif och finnes bäst hos dem, som hafva egenskapen af den fordna nämnden, "som genom likhet i stånd, hemvist, lefnadssätt m. m. lättast kunde i tankarna försätta sig i dens läge, om hvars handling är fråga". Endast den yttre handlingen bör väl vara föremål för lagarna; men den "karakteriseras och bedömes efter upsåtet". Förmågan att framleta detta "kan aldrig bringas till en mekanisk enformighet hos olika domare." Staten bör ej blott, såsom Comitéen tyckes anse tillräckligt, sörja för att en kraftfull lagskipning finnes, d. v. s. att för hvarje tvist kan fås en dom och verkställighet därpå. Det bör lika nödvändigt tillses, att den blir så rättvis som möjligt. Då bör man äfven erkänna den satsen, att hvarje medborgare-klass skall underkastas ransakning endast inför sina likar.

En domstols nödiga egenskaper äro så-

ledes: 1:o att han döner efter allmän lag, 2:o efter allmän rättegångsordning, och 3:o att han är organiserad efter nyssnämnde grundsats. Denna sednare egenskap skulle akademiska jurisdictionen alldeles sakna, om den anförtroddes åt personer, valde och skicklige till ransakning endast öfver en medborgare-klass, med hv. ken universitetets medlemmar till lokal sammanföras, utan att med den samma kunna eller böra införlifva sig i lefnadssätt, sysselsättningar m. m. Universitets-domstolen kallas *särskild*, antingen däriöre att han ej nämnes i lagen bland allmänna domstolar, eller därtöre att han finnes blott på två ställen i Riket. Det för-ra vore läti afhulpet; i afseende på det sednare anmärkes, att, enligt samma grundsats, Häradsrätt skulle vara mera allmän än stadsrätt, bägge mera allmänne än Lagmansrätt o. s. v. Lika princip-löst det vore att ställa ett Härad under en stadsrätt, eller en stads borgerskap under en häradsrätt, eller någon af dessa menigheter under en universitets-domstol; likaså princip-löst vore det att ställa ett universitetet under en Häradsrätt eller en stadsrätt?

Consistorium förmodar sig sålunda hafva ovedersägligen bevisat, att universitetets egna jurisdiction har något outhärligt i sin natur. Comitéen har uptagit en annan fråga, om en egen jurisdiction vore ett vilkor för hvarje vetenskaps-institut af samma slag. Denna fråga inbegripes i den förra och förmodas vara af Comitéen särskildt uptagen, "för att få medgifva, det universitetet, vid den för dess rättigheter föreslagna reduction, likväl borde få hafva kvar sin disciplins-rätt." Härigenom förloras dock icke anspråken på jurisdiction.

Frågan, om akademiska friheten kan existera utan jurisdictionen, bejakas af Comitéen, som med denna frihet förstår endast hvad

hvar man, i stöd af Tryckfrihetslagen, äger. Gustaf Adolfs af Comitéen anförda ord om libertas philosophica lema ej någon beskrifning på denna frihet, utan föreskrifva blott, huru de studerande borde bruka henne. Consistorium tackar Comitéen *) för dess öfvertygelse om universitetets nödvärdighet; men kan dock icke underlåta, den anmärkning, att det argument, där denna öfvertygelse yttras, är i sin riktning förfeladt. Det är bevist (?), att jurisdictionen måste bestå, icke för att skydda någon uteslutande frihet, utan för att icke utesluta universitetets medlemmar från en allmän medborgerlig rättighet. Cons. anser det egentliga vehiklet för den sanna akademiska friheten bestå i universitetets egna police-magt, hvaraf Cons. lemna en tekning.

Om police, såsom allmän stats-magt, yttrar sig Consist. icke; men local-police skall, i hvad allmänna lagen hvarken befaller eller förbjuder, öfreskrifva en viss ordning och förekomma oordning. Consistorii betraktelse öfver akademiens police förtjänar att ses med dess egna ord. De äro följande:

"Ifrån början var här ingen ting Lag, hvarom ej alla Ledamöterna frivilligt öfverenskommit, och endast Lagens skipning var åt Local-auctoriteten eller Local-auctoriteterna updragen. Då det fria lifvet äfven i denna punkt småningom måste vika för behofvet eller förmånen af enhet och skyndsamhet i åtgärder och af större kraft till deras utförande, kom Police-lagens stiftning efter hand att falla i samma händer med dess skipning. Om nu friheten här-

*) Ingen kan undgå att anmärka, huru Consistoriales öfver allt synas förfäta sin egen sak. Ett universitet är det allmännas egendom; och Comitéen kunde likaväl tacka Consistorium för dess möda att försvara denna nationella klenod.

vid icke alldeles skulle sättas på spel, så gafs emot en sådan hotande våda ingen annan säkerhet, än ett strängt förbehåll, det nämligen, att den Auctoritet, som skulle på en gång äga makten att stulta och handhafva lagar, och som kunde sträcka dessa lagar till hvad ämnen som helst, måste väljas af och bland densamma menighets medlemmar, för hvilken föreskrifterne skulle gälla. Det är erkänt, att Staten under formen eller förevändningen af allmän police-makt kan, i anseende till dennas obestämda och knappt bestämbara gränser, tillåta sig de största ingrepp i allmänna friheten. Derföre bekänner sig ock hvarje fri och liberal Regering till den grundsatsen, att låta sina undersåtare i allt, hvaraf ingen våda för det Allmänna kan befäras, så mycket som möjligt styras af sig sjelfva. Den grund-sats vill den ock för sin egen consequence skull se utsträckt derhän, att Samhällets smärre, men sjelf-organiske, delar skola organisera sin police-makt i öfverensstämmelse med den ofvan angifna, till skydd för friheten nödvändiga, idéen. Sjelfva sället är för sig en tillfällighet. Dess character bestämmes af den sammansättning af personer eller menigheter, som inom samma rum inneslutas. Är denna sammansättning i rätning och syften väsendtligen likartad, så blir dess Police-Auctoritet enkel, i motsatt fall måste den bliwa sjelf sammansatt. Och mot den idé, som i sednare fallet fordrar en sammansättning, skulle det ingalunda bliwa ett medre, utan snarare ett större våld, om man i en Stad, där tvänne så väsendtligen olika menigheter finnas, som i Upsala, valde den Auctoritet, som har Policen sig anförtrodd, endast af den ena menighetens medlemmar, än om man tilläte en dylik auctoritet, vald och sammansatt af en enda Stads Borgerskap, på en gång handhafva policen i tvänne el-

ler flera Städer. Ty skillnaden mellan den af idéen sjelf här respecterade individualitet, kan aldrig vara lika stor i det sednare, som i det förra fallet. Detta förmodar Consistorium Academicum vara rätts-grunden för det deltagande i Stads-police-ärenden, som Kongl. Författningar tillägna den Academiska Styrelsen; Författningar, hvilka förråda, jämte aktning för idéens eget kraf i det nu nämnda hänseendet, en tydlig insigt i de förhållanden, hvilke här, med det samma de öka anledningarne till policens mellankomst och åtgärder, tillika påkalla nödvändigheten af den auctoritets sammansättning, hvarifrån dessa åtgärder skola utflyta. Eller hvar finnes på ett annat ställe i Riket så många unge män, uti de farliga år, under hvilka livets kraft eller fullhet är ett förbud för dess börjande mognad, församlade i ett eget ändamål och i ett särskildt förhållande, både sig emellan och till Staten och till det rum, som dem omsluter? Kan en på en gång durabel och transitorisk Samlings ändamål möjligen tänkas mera skildt från all annan Samlings ändamål, syfte och riktning, än denna? Måste icke den ordning, local-policeen på ett sådant ställe föreskriver, eller den oordning, den vill hämma, anstalter som icke sällan kunna för sjelfva ögonblicket påkallas, som ofast halva ett positivt och alltid ett negativt afseende på detta egna ändamål? Kan ej en police-författning eller föreskrift, som vore oskyldig, må hända hotande, i ett blott industriell Stadsmannas afseende, vara skadlig och störande för detta egna ändamål, hvilket dock här måste med det forra, redan för rummets enhet skull, förlikas? Måste ej derföre båda ändamålens auctoriteter här förena sig om sådana åtgärder, som icke kunna undgå att halva inlytande på dem bägge? och måste de ej derföre ha va ett ömsesidigt veto till hvar-

andras ensidigt calculerade? Eller skulle man på förhand kunna tro, att den ena Auctoriteten i alla fall förstode, i alla fall vore böjd att bevaka den andras af dess särskilda ändamål motiverade interessen? Eller kan i alla afseenden måttstocken på den sammanvarelsfrihet, som passar för det borgerliga lifvet uti en stad, vara den samma med den, som passar, som förundes, som för sjelfva ändamålet skull måste förunnas en Academisk Ungdom? Röra dessa friheter sig inom samma element, och tåla de båda samma tunga, samma mekaniskt styrda hands påläggning? Eller vore det må hända en klokare anstalt af Staten, att med flit mellan de Auctoriteter, som skola bevaka hvardera corporationens interessen, väcka collisioner och sedan tröstande hänvisa till högre Instanser, der dessa collisioner lika ögonblickligen kunde slitras, som de ögonblickligen upkomma, än att rent af föreskrifva, det sjelfva police-åtgärderna, innan de vidtagas, måste vara gemensamt öfverlagde? De författningar, som just på den grund klandras, att de skola, såsom det säges, väcka collisioner, hafva de ej tvärtom här det tydliga ändamål att dem förekomma? Kunna nemligen tvänne interessen möjligtvis vara skiljaktige, hvilken eftertänksam Lagstiftare förliker dem häldre genom det enas underordnande under det andra, än genom bådas i bredd ställande med hvarandra? Vore underordnandet här i sjelfva verket annat, än det ena interessets upoffring åt det andra? Och, efter här talas om collisioners vigt och våda, hvilken tänkande man kan i dessa afseenden jämföra de collisioner, som vid en gemensam öfverläggning kunna upkomma, och igenom ömsesidiga jevnkningar böra häfvas, med dem, som genom sjelfva rättigheten till ett ensidigt besluts fattande, icke blott kunna, utan måste evigt väckas, evigt underhållas? Eller

skulle här, på denna lägre punkt af samhällslifvets organisation, de allmänna åtgärderna löpa större fara, att genom skiljaktiga auctoriteters concurrence förlamas, än de göra det på alla andra, ja, till och med på den högsta, der Konungs och Ständers gemenskap i öfverläggningar och beslut är beräknad på alldeles samma principer i en högre skala, som denna i en lägre? Det är dessutom en sällsam motsägelse att på ena sidan angifva den Academiska Styrelsens delaktighet i Stadens policemakt, såsom den förmenta källan till collisioner båda auctoriteterna imellan, ett factum, hvarpå Consistorium Academicum nästan intet exempel känner, eller dess närvarande ledamöter kunna påminna sig för sin del sjelfve hafva uplevat; och detta oaktadt på den andra sidan upgifva denna samma, på collisioner så rika policemakts verkningskrets, så till omfånget inskränkt, så till vigten obetydlig, att, då exempel skola anföras, som böra visa, hvori den består, och hvilka följaktligen bordt hämtas af något väsendtligt, man då sänker eller inskränker sig till de trenne police-föremålen, gaturenhållning, vägars grusande och svinkreaturs utsläppande m. m. Consistorium Academicum känner alltför väl, i hvad mening vigten och omfånget af hela policemakten skulle i dessa exempel åskådliggöras. Det kunde nemligen icke passa en Academisk Auctoritets värdighet, att i sådane anordningar deltaga. Consistorium Academicum erkänner med tacksamhet denna sorgfällighet att bibehålla Academiske Lärarnes anseende och värdighet, men nödgas emot sjelfva argumentets inre halt och påtagligt alltför vidsträckt syftning göra en anmärkning. Consistorium Academicum vet nemligen, att det är all sann lagstiftningsanda, att utan minsta afseende på de concreta fallens större eller mindre betydenhet sammanfatta sig sjelf och

sin egen harmoni under allmänna af idéen anvista rubriker; och Consistorium tror tillika, att en efter denna princip redan verkställd lagstiftning icke kan vinna någon förbättring derigenom, att de concreta fallen, med omhvälfning af den gamla delningsgrunden, i stället fördelas i mer eller mindre betydande; en fördelning, som alltid förbli ver fåfäng; hvarföre? ty intet annat vinnas dermed än att förstöra den inre harmoni, förutan hvilken all yttre symmetri sjelf blefve antingen omöjlig eller ock blott skenbar. Klarare och vidsträcktare begrepp om policemakten, äfven såsom local, gjorde sig visserligen de framfarne Svenske Lagstiftarne, hvilkas systematiska anda, både då de åtskiljde saker och dem åter sammanordnade, våra dagars jämnande småsinne, vid detta såsom vid många andra tillfällen, är så af själ och hjerta benäget att i en mästrand ton bedömma. De förstodo, att policemakten, hvad vigten eller antalet af dithörande ämnen angår, var en på förhand oberäknelig makt; de förstodo, att af denna makts rätta placering frihetens hvardagliga lif väsendtligen berodde: de förstodo ock, att, hvad man kallar disciplin, är endast en del af den från allmänna Statsmakten utbrutna Policemakt; men att denna del alltid måste kvarstadna inom en viss corporation, och af dess auctoritet utöfvas på ledamöterna af samma corporation, under det att hela återstoden af policemakt borde gemensamt tillkomma de corporationers auctoriteter, dem slumpen samlat inom en och samma local. Derföre utöfvar Upsala Borgerskap genom sina Societeter, gillen och skrän, under Magistratens allmänna tillsyn, samma disciplin, som Consistorium Academicum öfver den Academska corpsen, under Academie-Canzlerens insende, utöfvar och som Kongl. Comitéen ej fränkänat detsamma; men allt det öfriga

af policemakten har, lika med sjelfva localen, varit gemensamt för bägge corporationerne. Disciplinen finnes för det särskilda med hvarje corporation åsyftade ändamålet. Det öfriga af policemakten är motiveradt blott af ställets enhet, i fall ändamålen inom detta ställe äro tvenne olika ändamål, och liksom denna enhet i detta fall fordrar bägge Auctoriteternas gemensamhet i denna del af policemakten, så fordrar skiljaktigheten i corporationernes ändamål en särskild disciplin för hvarandra. I sanning dröjer ock den tänkande granskaren med mera välbehag vid denna inre consequence i en från lifvet sjelf lånad, intet enskildt lif fruktande, utan samhällets alla elementer på en gång fostrande och ordnande, ehuru gammal, Lagstiftning, än han sjelf väpnar sig eller hör andra väpna sig med larmet af den ytliga vishet, som i våra dagar, hänförd af en falsk och abstract enhets-idée, för möjligheten att åt denna skuggbild bereda någon verkställighet icke finner, icke kan finna någon annan utväg, än den, att upoffra den ena Statslänken åt den andra."

(Forts. c. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Franska Chargé d'affaires i Constantinopel afgaf d. 16 Augusti en note till Turkiska regeringen däri han med värdighet yttrade sig om nödvändigheten, af säkerhet för de christna och af amnesti, för att återkalla de uproriske till lydnad De amnestier, som sedermera blifvit kungjorda, hafva dock, som man vet, icke blifvit efterledda. Nu har Posten gjort Janitscharernas Aga och andra befälhafvare personligen ansvariga för de inträffande oordentligheter. Men de hafva hvarken nog anseende, för att hämma dem, eller nog oegennytta, för att icke deltaga däri. En ny firman bjuder, att de Greker, som vistas utom Turkiet, ej vidare anses såsom Turkiska undersåter eller skyddas såsom sådana; därföre hafva handels-patenterne blifvit frantagne deras i Turkiet vistande anförvandter. —

Om förhållandet mellan Ryssland och Porten känner man för öfrigt nästan intet. I Wien låter dock så fredligt, att fonderne stiga. Frimont ansågs i början utsedd till Österrikiska truppernas öfverhufvud vid Turkiska gränsen; men sedan sågs F. M. L. Friherre von Mohr vara ämnad därtill. — I Constantinopel känner man alltför väl, att tillförseln af läkemedel stänges, i händelse af krig, och att staden, vid första Ryska skottet, kommer att befinna sig i samma belägenhet som en belägrad stad. Därföre uppehålls folkets mod med prat om frid, ehuru visst ingen i ministären vågar tillstyrka bifall till Rysslands hufvudvilkor, Moldaus och Wallachiets utrymmande. Så snart ett fartyg från Odesa visar sig, är glädjen allmän och orimliga rykten utspridas, att Strogonow fallit i onåd och blifvit förvisad till Siberien o. s. v. Men Divan känner nog, hur sakerna stå; och många förnåma hafva, af försigtighet, transporterat sina Harems till Asien.

Det är märkvärdigt, att Österreichische Beobachter öppet tillstår riktigheten af de för Turkarna mindre gynnande underrättelser, som redan äro kända, t. ex. att Candiernes resning är af ganska svår beskaffenhet för Turkarna; att Paschane i öster blifvit slagne af 12,000 Perser, under Schackens äldsta son; att Perserne intagit Toprakale, och hota Bagdad och Erzerum, där Paschane begära hjälp; att Cholera grasserar i Bagdad och Bassora; att Maroniter och Druser rest sig; att Turkarne blifvit slagne af Odysseus vid Thermopylae (där de förlorat 200 man,) och sedermera vid Zeituni (där de förlorat 400 i döda och 200 i fångar, samt 500 hästar och något artilleri); att Tripolitza gått öfver m. m. Från Trieste berättas, att man från Epirus fått nyheter, ganska gynnande för Grekerna. Ali skall äntligen vara befriad och Chorshid hafva lidit ett nederlag. Fästningen i Prevesa var strängare blockerad än förut. Sulioterne hade intagit Parga. I Croja (Skanderbegs födelseort) och i Durazzo hade insurrectionen utbrutit. Vid Kassandra lära Grekerne än en gång hafva slagit Turkarna och sedermera i försrerade marcher gått mot Thessalonik, hvars hamn i början af November blockerades af 20 a 30 Hydriotfartyg.

Till Tripolitzas öfvergång skall hafva bidragit, att de bland garnisonen befintliga Albaneser varit i hemligt förstånd med Grekerna. Därföre hafva nu alla i Patra varande Albaneser blifvit förlagda in i fästningen hvilket så försvagat besättningen, att invånarne misströstadde att kunna försvara platsen mot Grekerna och beredde sig till åttåg.

På Joniska öarna är missuöjet allmänt. På Za-

te hafva Engelska trupperne fått förstärkning från Malta och besatt citadellet. På Cephalonia har kommit Engelsk besättning och flera invånare hafva flytt öfver till fasta landet. På Cerigo hafva invånarne i Cavara, i förening med Mainoter, lockat i land 41 Turkar, mördat dem på det rysligaste vis, och härefter rest sig mot civilstyrelsen, hvarföre martial-lag blifvit proclamerad på hela ön.

Spanien. De häftiga adresserne fortfara och införas nu äfven i tidningarna. De yrka väl alla på ministrarnes afsättning; men några, från de betydligaste ställen, upmana tillika regeringen att tygla revolutionärerna, och lofva det verksammaste försvar för constitutionen. Att ministrarne begärt afsked, bekräftar sig icke. Cortes's ständiga utskott har svarat provincial-deputationen i Cadiz, att utskottet ej kunde taga något steg mot ministrarna, innan de bevisligen brutit mot constitutionen. Däremot har Konungen afsatt både Gen. Capitainen (Mina) och Xefe Politico (Arco) i Galicia, hvilka undertecknat dylika adresser. Häraf väntades elaka följder. I Grenada har styrelsen förmått bindra adresser. Truppar äro beordrade till Biscaya, Navarra och Aragonien, för att skydda Juguet. De i Malaga häktade conspiranter äro fem, hvaribland Jaime Casacola. De uppgifva en D. Juan Jimenes såsom sin hufvudman, samt stället, där de hafva förvarat vapen och munition. Xefe politico i Cadiz (Jauregi) har officiellt inberättat, att garnison och milice där voro på krigsfot och aflöste hvarandra i tjänstgöring, och att allt var färdigt till sjelfständighets-förklaring, i händelse af Konungens afslag på adressens innehåll. Tidningarne upmanade dagligen därtill. Isla, Xeres, S. Lucar och Sevilla hade sänt deputationer, för att göra gemensam sak. — I Madrid tala Demagogerne öppet om alla dessa försvars- och anfalls-planer mot hufvudstaden, om besättande af Sierra Morena, och äfven om sin föresats att, i värsta fall, fly till Cadiz (dit flera förmögna af detta parti redan flyttat sina fonder). Det är en märklig händelse, att just i denna epok ankommit till Cadiz flera rika penning- och varuladdningar, som troligtvis icke utlemnas därifrån. I Madrid har man hört ropas: "levve Riego! levve Cadizboerne!" Garnisonen var dag och natt på benen.

På denna tidning kan, för nästa år, i Deleens & Co.'s bokläda prenumereras, med 3 Rd 16 sk. b.co. I landsorterna blifver priset (inberäknade arfvoden till Postverket och afgift till Kronan) 5 Rd 40 sk.

STOCKHOLM,
Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

FRÅN STOCKHOLM.

Thorsdagen den 27 December.

Offentlig rättegång är den enda, som förtjänar att kallas lagskipning. Sverige äger den, så vidt den beror af tryckfriheten. Den muntliga rättegångens offentlighet är ofullkomlig. Den är, såsom man får se i ett här nedan intaget document, endast vid Underdomstolar efter åldrigt bruk iakttagen och af lagen i allmänhet förutsatt, icke uttryckligen stadgad. Derföre blir också, för en domare, som förnärmar den, påföljden ingen annan, än att hans åtgärd ogillas.

Härigenom kan väl ingen särdeles offentlighet upkomma, så vida man i detta domslut ser ett bevis, att ansvar ej kan ådömas den, som förlar på lika sätt med honom, hvars åtgärd ogillades. Imedlertid erkänna vi, att Konungens Högsta Domstol ej kunnat i detta ämne förfara riktigare, än som skett uti följande nådiga Utslag, hvilket åtminstone bör undervisa dem, som hafva god vilja, om än ingen ting kan ådömas, där lagen tiger.

Kongl. Maj:ts

Utslag uppå de besvär, vice Advocat-Fiscalen i Kongl. Maj:ts och Rikets Svea Hofrätt P. Hernblom, å Advocat-Fiscals-Embetets vägnar, i underdånighet anført deröfver, att, sedan Advocat-Fiscalen, Lagmannen och Riddaren af Kongl. Maj:ts Nordstjerne-Orden Eric Petter Laurin uti

Embets-Memorial den 29 November sistlidet är anmärkt, att, enligt hvad uti Tidningsbladet *Anmärkaren* vore upgitvet, Ordföranden i Stockholms Norra Förstads Östra Kämnars-Rätt, Rådmannen Johan Fredric Stenberg, skall vid början af en hos Kämnars-Rätten den 9 i samma månad hållen ransakning, angående misshandling emot en häktad person, utvisat åtskillige i Sessions-rummet tillstädesvarande personer, under utlåtelse, att ej någon länge kvarblifva, som icke hade med målet att skaffa; så har, efter det Rådmannen Stenberg sig förklarat och Advocat-Fiscalen Lagmannen Laurin uti ytterligare Memorial yrkat ogillande af Rådmannen Stenbergs berörde förfarande, Hofrätten uti Utslag den 18 Junii innevarande år 1821 sig utlåtit: att enär i allmänhet hvarken vore stadgad, att ransakningar i brottmål skulle utan undantag af Domstolarne alltid vid öppna dörrar hållas, eller förbudet blifvit att vid särskildte tillfällen endast i närvaro af parter och de flere, som Rätten funnit nödigt höra, om så beskaffade mål undersöka, funne Hofrätten hvad Lagmannen Laurin i afseende på Kämnars-Rättens förberörde åtgärd anmärkt, icke lagligen kunna föranleda till någon påföljd för Rådmannen Stenberg, såsom Kämnars-Rättens Ordförande; utan ankomme

på Domstolen att, efter målets beskaffenhet och sig dervid företeende omständigheter, så väl pröfva om, under förekommande Brottmåls-ransakningar, det må vara hvar och en i allmänhet, enär hinder derigenom icke möter och så vida rummet det medgifver, tillåtet att inträda och samma ransakningar åhöra, som ock när nödvändigheten det fordrar, underrätta främmande och till målet icke hörande personer, att de icke finge inför Domstolen sig uppehålla; Deruti ändring blifvit i underdånighet sökt; Hvaröfver Rådmanen Stenberg sig förklarar och Hof-Rätten afgifvit underdånigt utlåtande; Med Kongl. Maj:ts Högste Domstol beslutet; Gifvit Stockholms Slott den 19 November 1821.

Kongl. Majt har i Näder låtit Sig fördragas förberörde underdåniga besvär; Och då offentlighet vid Rättegångars behandling hos Under-Domstolar är en efter åldrigt bruk iakttagen och af Lagen i allmänhet förutsatt, ehuru icke uttryckeligen stadgad ordning, hvarifrån andra undantag icke ägarum, än de, hvilka bestämda föreskrifter fordra eller af särskildta omständigheter påkallas, finner Kongl. Majt, med tillämpning häraf å Rådmanen Stenbergs anmärkte förhållande, att, enär, på sätt Advocat Fiscals-Embete uti dess Anmärknings-Memorial uptagit och Rådmanen icke motsagt, han redan vid ransakningens början utvisat åtskillige i Sessions-rummet inkomne personer, med atlåtelse, att ej någon finge där kvarblifva, som med målet ej hade att göra, Rådmanen destomera saknat laglig grund för sitt förfarande, som hvarken någon anledning dertill varit att hämta af målets beskaffenhet, eller Rådmanen ens föregifvit, att trängsel i rummet eller andra tillfälligheter inträffat, som kunnat föranleda till någons förmenande att ransakningen åhöra;

Hvarföre Kongl. Maj:ts, med uphäfvannde af Hof-Rättens öfverklagade Utslag, i Näder pröfvar rättvist att ogilla Rådmanen Stenbergs förenämnde åtgärd. Det vederbörande till underdånig esterrättelse länder.

Under Kongl. Maj:ts Secret.

(L. S.)

A. THURING.

Utslag uppå vice Advocat-Fiscalen P. Herbloms underdåniga besvär.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. "Ryska regeringen har slutat betydliga contracter om levereringar af arméens behof. Occupations (?) arméen har blifvit upplädd. Kejsaren går icke det ringaste från sitt ultimatum. Man väntar med visshet, att Moldau och Walachiet, äfven som några fästningar på Morea, occuperas, invånarne skulla känna sig lyckliga under Kejsar Alexanders välgörande spira." Så lyder ett bref från Petersburg af d. 13 Nov. — I Moldau samlas dagligen nya Turkiska trupper och i Jassy föresälla förfärliga upträden (t. ex. Preussiska Vice Consulns hus har blifvit plundradt af Janitscharen; Turkiska corpser slås sinsemellan om liderliga qvinspersoner o. s. v.). Imedlertid finna Turkarne nog, att de icke kunna lemna Europeiska trupper någon rangerad drabbning. De hafva därför framtagit, säges det, ett gammalt förslag, brukligt i Asiatiska krig och nu, som man påstår, antaget af divan, nemligen att alldeles ödelägga gränsprovincerna mot Ryssland (Moldau och Walachiet) och utköra invånarne. Därföre negligerar man alla fästningar på den sidan och förser endast dem, som finnas i Servien, Bosnien, Bulgarien och Romanien. Detta är en gammal plan, som förr en gång till intet gjordes af Suwarow. Donau-fästningarne hvimla af Asiater, som tillåta sig alla möjliga utsväfningar. — I Widdin och Belgrad äro de gamla Pascharne afsatta, och deras efterträdare lyckas tämligen att freda dessa städer för oordningar. Furst Milosch i Servien har från hvarje större stad i landet fordrat två personer såsom gisslan; och befallningen är af de fiesta efterkommen, fast med svårigheter. Oaktadt all strängbet finnas dock på gränsbergen förbindelser mellan

Servier och Macedoniska Insurgent. I Bulgarien är lugnt. Turkiska arméen där läser utgåva kring 20,000 man. Bland dem, som äro förlagda kring Rasgrad, råder en mörstänkt sjukdom.

Den förra Reis Effendis (Hamid Beis) afsättning hade ingen politisk orsak, utan var troligtvis föranledd af hans oenighet med Stor-Viziren. Den nya Reis Effendi är en ung, i Europeiska politiken bevandrad man, med hvilken de christna ministrarne komma lättare till väga. De äro också fullkomligt ense i sina åsikter och sina steg. I Constantinopel rådde, vid de nyaste breffvens afgang, ett skenbart lugn; men de fanatiska Türkarne, som af några nyss utbristande eldsvådor, spått, att Profeten fordrade nya offer, hade åter mördat några Greker och Armenianer. Eharu Postens synes lägga föga vikt på det Persiska kriget, läser det dock hafva väckt liflig sensation och ifrigt bedrifvas. — En gammal Arabisk stjerntydares, Achams, profetior sätta nu pöbeln i stor fruktan. Han hade spått olyckor för Turkiska riket, då planeterna Jupiter och Saturnus komma intill hvarandra. Detta har nu inträffat, och den längesedan multnade spånmännens ord komma åter i åtanke hos folket.

Enligt bref från Constantinopel och Hydra till Leipzig: skall Turkiska flottan hafva i det ömkligaste tillstånd inlupit i Hellesponten. Af de 4 linieskeppen var blott ett återkommit. Några befälhafvare hafva mistat nacken, emedan man tillvitade dem flottans förluster. Mot detta allt strider en i Journal de Francfort införd berättelse från Constantinopel, enligt hvilken Turkiska flottan icke haft någon betydande affaire med Grekiska esquadern, hvilka öfverallt vikit, emedan de varit af vida mindre kaliber. Denna berättelse tillägger, att allt, hvad Europeiska tidningar innehållit om oräntliga slagningar, är alldeles falskt m. m. Detta yttrande är besynnerligt; ty om slagningarna har man ju så många och så bekräftade underrättelser, äfven af Engelmän, som varit åsyna vittnen. Det säkraste, man häraf kan sluta, är att Turkiska angelägenheterna äro mindre kända i Constantinopel än i det öfriga Europa, eller att där finnas personer, som icke våga eller icke vilja veta, hvad hela världen vet. — Stora rustningar i arsenalen gifvo anledning till den förmodan, att flottan snart åter kommer att utlöpa ur Dardanellerna, förstärkt med flera stora fartyg, som blifvit satta i tjänstbart stånd. — Algeriska sjöförsvare kringstryka nu i medelhafvet, under Turkisk flagga, och föröfva många våldsamheter.

En berättelse innehåller, att Grekerna med storm intagit Patra, liksom Tripolitza. 700 Gre-

ker stupade; men däremot hafva äfven de 6000 Türkar, som försvarade platsen, till största delen omkommit. En annan berättelse säger, att Türkarne, vid Grekernas annalkande från Tripolitza, antändt Patra, hvarvid invånarne öfvergifvo staden och 1500 Lallioter kvarblefvo i Castellet, som troddes nog starkt, för att länge hålla sig mot Grekernas obetydliga artilleri. Enligt en tredje berättelse åter hade, så snart Grekerne under Erkebiskop Germanos och Ypsilanti visade sig, Jussuf Pascha nedlagt befälet och dragit sig tillbaka till fästningen Rumili, och Türkarne från Patra besatt fästningen Morea (hvilka båda fästningar utgöra Lepantovikens Dardaneller). Lallioterne (som varit i tvist med Jussuf mot hvilken 2000 Albaneser öppet rest sig och afseglat hem) togo först Patra i besittning och kastsde sig sedan, 1500 man starka, in i castellet, det de svuro att försvara med sina lif. Grekerne besatte då staden; men Lallioterne upbrände den, på några hus nära, dem de sedan besköt med bomber från castellet. Några ansågo Lallioterna blott 2 a 300 man starka, men för lång tid provianterade. — Artas öfvergång bekräftar sig. Bland fångarna där var Pascho Bei, som utlemnades åt sin dödsfende Ali. — I Albanien och Epirus är Chorsehid Pascha på alla sidor innesluten af fiender. Resningen i Croja och Durazzo bekräftar sig.

Hela Candia är i resning, och Türkarne innehafva där ännu blott två fästningar.

Provisoriska Grekiska regeringen i Kalamata har indelat Grekeland i sex provinser: Epirus, Macedonien, Thessalien, Attika, Peloponnesus och Arkipelagen. Congressen skall bestå af 30 Senatorer. Dessutom skola finnas provincial-församlingar. Congressens samlingsställe är förlagdt till Tripolitza. Man förmodade, att congressen först kommer att sysselsätta sig med en militär-organisation.

En mängd spannmålsfartyg, som kommit från Svarta hafvet till Livorno, hafva medfört unga Grekinor, dem Türkarne påtvingat dem, mot erläggande af i piaster stycket, hotande att annars mörda dem. Skepparne skänkte de stackars flickorna friheten, så snart de kommo till Livorno. — I Polen visar sig mycken entusiasm för Grekernas sak, i synnerhet bland fruntimren.

Spanien. Sinnena äro i den högsta spänning. D. 29 Nov. väntades med oöfslighet i Madrid underrättelser från Cadiz, hvilket man då icke på länge haft. Addresser inlupo från alla vinklar och vrår i riket. Några (från provincial-deputationer)

voro dock i alldeles motsatt anda mot de vanliga och kallade deras författare en revolutionär faction. Den address, Quiroga framlemnad, är kort, kraftig, men moderat. "Ministrarne äro frihetens sak misstänkta; deras förvaltning företer hvarken lyckliga drag eller händelser; allmänna tänkesättet är alldeles icke för dem; alla deras framtida steg skola betraktas med ogina ögon, alla deras befallningar emottagas med fruktan och misstroende; förbittringen skall växa och oordningar och olyckor upstå, hvartill man redan ser tecken. De skola själve, om de vilja och förstå landets bästa, med oss begära, det de måtte entledigas. Vårt förtroende till E. M.s patriotiska dygder förmår oss till vår begäran. Bifall den, Senor, och Ni skall gifva ett nytt bevis af kärlek för detta sköna fädernesland, som en gång, under endragtens och bröderlighetens hägn, skall stiga till höjden af ära och välfärd". Den af Mina undertecknade adressen från Coruna bär däremot stämpeln af den största trotsighet. "Historien lärer, att väl styrda folk aldrig råka i opresning. -- Allmänna tänkesättet, denna världens Drottning, denna välgörande tygel på statsmannen, är i Ministrarnas ögon ett föraktligt ting, ett hjernspöke. De fängsla skymfligt frihetens ljältar, men spana efter utvägar att gynna den straffbare Elio. De afsätta Empecinado och anförtro en aktningsvärd province åt den opålitlige Venegas. De afsätta en Puente och beskydda en Moreda, frihetsvännernas ifrige förföljare. De lemna fäderneslandets fiender ostraffade; de befolka domstolarna med de mest illa beryktade människor; de söka qväfva allmänna andan och stifta missnöje i arméen. De kämpa uppenbart mot folkets önskan; och folket skall aldrig med liknöjdhet se, att fiendtliga händer hålla den dyrbara pauten af dess frihet. -- Förgäflves skola Edra ministrar söka gifva verklighet åt de republikprojecter, dem de drömt, och förställa sina combinationer med staderade subtiliteter. -- Allt är på spel, Senor! Ert ord, national äran, Spaujorernas lugn, deras dyrbaraste blod. -- Ministrarnas blotta afsättning är ej tillräcklig. Vi lefva ej mer i de tider; då deras slöserier, deras felsteg och deras elaka styrelse belöntes med lugn; åtnjutande af deras ofantliga löner, med stora embeten, med ministeriella missioner, för att rikta sig i främmande länder. Senor! låt undersöka Ministrarnas förhållande och döma och straffa dem, om de befinnas ej hafva förvaltad sina embeten eller rådt E. M., så som de bordt. Gifve Spanien det första hälsosamma exemplet af stränghet. Den, som från sin epuliska stol conspirerar mot fädernes-

landets existens och väl, må dö på schavotten och Spanien se på hans afrättning, såsom på en räfvars."

D. i dennes visste man i Madrid bestämdt, att ministrarne begärt afsked, men att Konungen enständigt vägrat dem det. D. 30 Nov. hölls i Escorial ett sammanträde af Ministrarna och Cortes's ständiga utskott (som kvarstår i utöfning af sin myndighet, emedan de nuvarande Cortes äro artima och således hafva befattning endast med vissa mål). Konungen presiderade, och ministrens alla steg gillades, såsom ej innefattande något inconstitutionelt. Nya utvägar till lagarnes uprätthållande beslötos. -- De oroligas skrik och berättelser om Minas anfåg från Galicien med 30,000 man, om Sierra Morenas occupering af Velasco (den afsatta Gen. Capitanen i Sevilla) m. m. tros icke af lugnt och förståndigt folk. Resningen i Cadiz skall vara ett verk endast af ganska få upviglare; och flera local-myndigheter hafva redan protesterat mot sina namns införande bland underskrifterna på en hop adresser. -- Konungen väntades med visshet till Madrid d. 4 dennes.

På gatorna i Madrid höres: "Leffe Riego! leffe friheten! bort med Ministrarna; och med Tin-tin (Xefe politico) och med General Trabuco (Morillo)!" I händelse Ministären ligger under, fruktar man ett högtidligt intåg för Riego. -- Cortes's utskotts berättelse öfver Konungens communication väntas med nyfikenhet.

America. I Mexico äro tre partier: Odnou, som underhandlar med Iturbide; denne i spitsen för "Kejserliga" arméen; och Novelda, som vill försvara hufvudstaden mot båda dessa, dem han kallar rebeller.

På nästa årgång (eller från och med N:o 72, till och med N:o 175) af denna tidning kan prenumereras, i Landsorterna på alla postcontor samt i Stockholm på Deleen et C:s bokläda, med 3 Rid 16 sk. hoco. I landsorterna blir priset (inberäknade de af Kongl. Maj:t i nåder föreskrifna arvoden till postverket samt afgiften till kronan) tillsammans 5 R: d 40 sk.

Hvarje nummer af tidningen kommer att utgöra ett half ark. Stilen blifver i hela tidningen lika med den, som nu är vanlig i nyheterna; hvarigenom nära en half gång mer text går in på hvarje sida, som förut varit tryckt med den grofva stilen, då två sidor af den förra utgöra nära lika mycket som tre af den sednare. Några mindre ändringar i planen skola, hoppas man, vinna prenumeraternas bifall.

STOCKHOLM,
Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

FRÅN STOCKHOLM.

Måndagen den 31 December.

Om Universiteternas jurisdiction.

(Forts. fr. N:o 69.)

På detta sätt föreställer Consistorium sig idén af policemagt, att den nemligen är "på en gång laggifvande, dömande och executif" och måste odelad finnas i samma hand. Cons. intygar den akademiska ungdomens exemplariska lydnad för policeföreskrifter, däri den vet Akademiska auctoriteten hafva deltagit. Bör man, genom ett plötsligt uphäfvande af detta deltagande, ställa undergifvenheten på ett vådligt och oförtjänt spel? Kärleken för ordning hvilat på kärleken till den organisation, hvori denna ordning är construerad. Skall detta stöd rubbas utan ändamål, ja för ett falskt? och rubbas hos hvilka? "hos lätt retliga sinnen, hvilka upfostras, för att med sans och övertygelse omfatta hela den samhällsordning, hvori de lefva." Detta gäller om den policemagt, som meddelar föreskrifter, men ännu mer om den dömande och executiva. En samhällsklass, i synnerhet en akademisk ungdom, kan ej utan fara läggas under dömande och executiva auctoriteter, dem den lärt sig anse såsom främmande för sig. "Är det en tom mekanisk, eller är det en intelligent, af kärlek till lif lifvet organiserande enhet, som den akademiska ungdomen skall lära sig att vårda och uprätthålla?" Är det

rådligt, i en tid sådan som den närvarande, att göra allt, för att förstöra den stora vikt, som ligger i den undergifvnes förtroende? Har ej det yttre skapat sig efter det inre, och kan det kvarblifva, sedan man från-ryckt det dess inre grund?

I ynglingarnas omgifningar, äfven för recreations-stunder, måste den akademiska polisen inlägga "en näring, en förstärkning af det *Sapere aude*, förutan hvilket man fruktlöst bemödar sig i vetenskaper och konster. I denna anordning och i anspråket därpå af det yttre ligger den akademiska friheten, "hvilken således får en verklig betydelse, skild ifrån den frihet, de kunna hvar som helst åtnjuta."

Det bevis, som för akademiska jurisdictionens umbärlighet hemtas ur de Parisiska och Köpenhamnska universiteternas exempel, söker Cons. vederlägga på det sätt, att en hufvudstad är af vikt och interesse för hela samhället; att under dess hufvudsakliga ändamål (att vara regeringens säte) subordinera alla andra; att där finnes en mängd Collegier och allmänna verk, gemensamma för hela landet och således jemförliga med ett universitet; att en sådan stad, sammansatt af de mest bildade medborgare, som verka, icke för en enskild locals, utan för nationella angelägenheter, kräfver och kan åstadkomma en lagskipning, hvarmed hvarje medborgareklass bör vara belåten.

Upsala däremot innesluter, utom universitetet, endast en annan corporation, ett handlande och handtverkande borgerskap. Akademiska jurisdictionens uphäfvande i Köpenhamn är oriktigt framställt. En mängd enskilda, till olägenheter ledande, jurisdictioner hopslogos till en, utan att den ena utmönstrades för eller upslukades af den andra, såsom man vill att det skall ske i Upsala. *Tidsanda* var det icke, som föranledde den Köpenhamnska akademiska jurisdictionens uphäfvande; ty 11 år därefter (1782) beviljade samma regering särskild jurisdiction åt Akademien i Soröe. Ingen regering har upoffrat någon akademisk jurisdiction, för att lägga den under borgerliga jurisdictionen i en småstad. Kajsaren af Ryssland har för några år sedan allvarligen förehållit Consistorium Acad. i Åbo, att det medgifvit en obetydlig inskränkning i sin policemagt öfver Studenterna.

För att än ytterligare vederlägga Comitéens tankar om Akad. jurisdictionens förkastlighet, såsom en kvarleva af medeltidens corporations-system, går Cons. in i en betraktelse öfver detta system i allmänhet. Det är äldre än medeltiden. Det grundar sig på den regeln, att människan skall föda sig i sitt anletes sytt, och på den grundsatsen, att för hvarje företag måste finnas en särskild afdelning af personalen. En sådan afdelning måste finnas för uplysningen och för embetsmäns bildning. Comitéen tyckes medgifva allt detta, då han ifrå för organism i staten. Skilnaden mellan en organisk och en oorganisk kropp är, att, då den vednare, t. ex. en sten, kan sönderhuggas, och återstoden ändock är ett helt af samma slag, kan däremot från den förra icke den minsta lem borttagas, utan att det hela blifver ofullkomligt. Lemmarne i statskroppen äro icke alla de särskilda människorna, af hvilka flera eller färre kun-

na afskiljas, utan att statskroppen däraf får något lyte. Nej, med lemmar i denna organism menas de afdelningar af individer, hvilka äro förenade för ett visst ändamål. Om ögat i människokroppen fordrar annan vård och skötsel, än handen eller foten, och om denna vård lemnas, kan det därigenom sägas lösrycka sig från det hela eller misskänna sin bestämmelse? Det fordrar en särskild omvårdnad, för att kunna tjäna, NB. icke sig sjelft, utan hela människan. Så kräver äfven ett universitet en särskild omvårdnad, för att tjäna, icke sig, utan staten. Denna natur hos människan och staten förblifver "en grundform, hvilken ingen tidsanda sönderbryter och ingen reformationsanda ostraffad motarbetar."

Comitéen befarar af jurisdictionen skada för universitetet både inifrån och utifrån; inifrån genom underhållande af en ensidig egoism; utifrån genom den ovilja, universitetet, såsom privilegieradt, ådrager sig. Men det är svårt att upgå gränsen mellan egoismen och den nödiga sjefständigheten, "örutan hvilken man gör bäst att aldrig inlåta sig i litterära yrken." Om de ej kunna åtskiljas, är rådligare att dragas med bägge, än att, för den enas utrotande, upoffra den andra. Och, "skulle universitetet ej kunna undvika ovilja utifrån, så lär det detta onda komma att följa det både med och utan egen jurisdiction. Mindre underligt skulle det vara, om den medborgareclass, som af de tyngre göromål, der kroppens krafter egentligen behövas, hindras att framskrida långt uti förstånds-odlingen, icke alltid skulle på denna sätta tillbörligt värde och således någon gång misstycka, att efter dess åsigter Vetenskaps-iddkarnes lott, i jämförelse med deras egen, vore fördelaktigare än den borde vara. Det är dock icke från denna redliga, anspråkslösa och gagneliga class af medborgare, Universitetet

rönt eller har att befara något fiendtligt; men, enligt hvad Consistorium Academicum förmodar, att Kongl. Comitéen sjelf vid flere tillfällen med ovilja hos dem förmärkt, som äfven i vårt land sökt bemäktiga sig den allmänna opinionen, skall man troligen aldrig i något samhälle sakna sådana personer, som, utan att verkligen hafva några kunskaper, likväl tro sig besitta dem i högre grad än någon annan, som i hvarje, äfven det mest triviala, huggskott af deras egna phantasi beundra en förut okänd upptäckt, som tro sig hafva funnit visheten just derföre, att de icke ens hafva någon aning, huru djupt den ligger förborgad. Dessa hafva naturligtvis ingen förbindelse till Universitetet och kunna knappt undgå att förklara dem för öfverflöds-anstalter, då de på deras egen bildning intet verkligt inflytande ägt, och, såsom de sjelfve förmoda, intet eller behöft äga. Mot en så beskaffad ovilja, den enda Universitetet har att befara, får det söka tröst i den verkliga vise och uplyste medborgarens omdöme: Denne ser i Universitetet en plantskola, till hvilken vårt vidsträckta Fädernesland, från alla sina olika luftstreck och jordmåner, sammanför sina mest hoppgifvande telningar, för att lå dem, efter vunnit förädling och mognad till fruktbaring, antingen återflyttade till samma ställen, där deras första brodd uppsköt, eller ock kringspredde åt andra håll, där de bättre vedergälla den sorgfälliga vården. Han misstyycker ej, att denna dyrbara samling med en enkel hägnad skiljes från den nästgränsande, sjelfsådda, i sin rot aldrig rubbade, skogsparken, där dessutom hvarje planta skyddas af sitt stamträd, till dess hon fredar sig sjelf."

Hvad det yttrandet angår, att lärarne, genom domarefunctioner, störas i sina egentliga sysslor, och att många bland dem sakna skicklighet till domarevärf; så anmärker

Cons.; att några lästimmars upoffring för en function, hvars nödvändighet är visad, icke bör räknas, och att dessutom Cons. icke känner något exempel, då en dylik upoffring blifvit nödig *). I fråga om det sednare åter, kan Cons. "icke begripa, att öfvergången till Domstolen skulle vara betänkligare från Cathedren, än från saluboden och verkstaden." I Juris Professorerna och deras substituter äger Akademien lagfarna ledamöter, som åtminstone kunna tåla jemnförelse med de lagfarna ledamöterna i stadsrätterna. Dessa lärare behöfva att practicera i sin vetenskap.

Mot Comitéens yttrande, att gränsen mellan allmänna domstolarna och den Akademiska ej kan updragas, anmärker Cons., att collision endast kan upstå med Upsala stadsrätter och att den frågan lätt är besvarad, huruvida en svarande part tillhör universitetsmenigheten eller ej. Collisionerna äro sällsynta, åtminstone ovanligare än dem öfverrätter dagligen få bilägga mellan de så kallade allmänna domstolarna. Fle- ra och svårare blefve collisionerna, efter Comitéens project, enligt hvilket Akademien skulle behålla endast disciplinen, men afstå jurisdiction och police. Mellan dessa är svårt att skilja, och hvem kan på förhand bestämma, om en begärd ransakning till slut framställer brott mot justice, discipline eller police? Först resultatet visar det vederbörliga forum; och hvem kan ansvarä, att två domare finna sig belåtna med hvarandras sätt att ransaka **), eller att de äro ense om skillnaden mellan justice, discipline och police ***)? De kunna ej åtskiljas,

*) Comitéen tyckes just icke hafva menat lästimmars, som egentligen borde heta föreläsningstimmars.

***) Det få dock domare dagligen vara.

***) Då domaren blott är en enda, lärer detta ej vara nödigt.

utan att det hela skall krossas på tre ställen. Lunds Akademie-Cantzler, "oaktadt deri korthet och det bifall, hvarmed han yttrat sig om projectet", har dock icke kunnat dölja för sig, huru onaturligt och svårt det blifver att skilja mellan justicen och disciplinen. Denna är en del af polisen; och det blir således äfven lika svårt att skilja mellan dem.

Angående Comitéens undersökning af den frågan, huruvida Presterskapets privilegier hindra akademiska jurisdictionens uphållande i annan väg än den, hvarpå grundlagsfrågor afgöras, yttrar Consistorium, att då Studenters, Gymnasisters och Djäknars rätt att dömas af sin brukliga rätt endast förklaras angå disciplinen, emedan de båda sednare sorter studerande ungdom ej hafva särskildt forum i fråga om annat, företter sig en märkelig skilnad mellan universiteter å ena, samt gymnasier och skolor å andra sidan. Ynglingarne måste, för att blifva tjänstemän, bevisa universiteter; men Gymnasier och Skolor kunna ersättas genom privat undervisning. Dessutom äro dessas districter så små, att de vanliga domstolarne med local erfarenhet kunna ransaka och föräldrar och anhörige vara närvarande vid svårare mål. Slutligen finnas där inga lagfarne lärare. Funnes sådane, vore ock där särskilda domstolar lämplige. Vid universiteterna äro de nödvändige, såsom visadt är, och kunna åstadkommas — utan kostnad; då däremot ett universitet, om dess medlemmar skulle dömas af stadsrätt, borde bidraga till denna rätts aflöning,

Studenternas rätt till eget forum anser Consistorium icke egentligen kunna yrkas af de akademiska lärarne, då de, såsom mogna män och tjänstemän, icke mer än andra, kring hela riket spridda och frivilligt från sin hemort skilda tjänstemän, äga

anspråk därpå. Men andra tjänstemän sakna denna fördel af eget forum, emedan något sådant ej öfver allt finnes. Då ett sådant däremot finnes vid universiteterna och är för läraren det naturligaste bland alla på stället befintliga; samt då lärarne äro i flera gradationer sammanbindande länkar uti den hela ring (?), som universitetsinrättningen omfattar; vore det, "emot lagens analogi och det tekniska sammanhang, som all lagstiftning bör önska och eftersträfva", felaktigt att lägga lärarna under en annan domstol. Consistorium vill dock icke försvara någon *sin rätt*, utan universitetets i det hela, men finner, att, då 2 och 3 §§. af Presteståndets privilegier försäkra lärarne om bibehållande af alla sina välfångna friheter, och det särskilda forum är en deras välfångna frihet, böra de bibehålla den både för sig och sina familjer.

Om Akademiens lägre betjäning och akademiska personers enskilde tjänare hänvisas till ett eller annat forum, kan vara alldeles likgiltigt för universitetet. "Men hvarföre skulle man tillåta sig den oformligheten att klyfva hushåll emellan olika jurisdictioner, att ställa husbonden eller husfadren under den ena och anvisa de under hans husbondevälde lydande personer till en annan"? *)

Tryckfrihetslagen strider mot Comitéens project. Den har uttryckligen förbehållit universitetet *sin* (deras?) domsrätt i tryckfrihets-mål.

Grundlagarne (i hvilkas förklaring Consistorium icke tilltror sig att ingå) äro således orätt tolkade af Comitéen, och emot

*) Nej, dylikt fins ej i någon stat. T. ex, en dräng hos en adelsman står ju i första instance under höfrätt, lika väl som hans husbonde. Imedertid synes oss just Comitéen hafva velat förekomma denna klyfning, åtminstone i längden.

dess tolkningssätt har "en af de i grundlagarnes stiftning, förklaring och ändring deltagande auctoriteterna" redan på förhand förklarat sig. Då Consistorium önskar, att de väckta frågorna måtte såsom grundlagsfrågor behandlas, fruktar Cons. dock icke, äfven af ett annat behandlingssätt, någon menlig utgång. "Annat äro rättsgrunder ställda emot rättsgrunder; annat det undersålliga oinskränkta förtroendet". Consistorium upprepar, såsom grund för sin förtröstan, den synnerliga gunst, hvarmed H. M. Konungen alltid omfattat akademien.

Hvad Akademiens pröfningsrätt öfver sina bönder angår, anmärker Consistorium att den ej är någon annan, "än den, som innebepres i och följer af akademiens äganderätt och frälsemanna-frihet öfver dem". Den enskilde frälse-ägaren kan, om sina landbönders af- och tillsättande och om vilkoren för deras inrymmande i åborätten, vidtaga åtgärder, uti hvilka hvarken dömande eller administrerande auctoriteter äga inblanda sig. I fråga om ingångna contracters uppfyllande är han underkastad auctoriteternas pröfning. Akademien representeras, såsom frälseägare, i första instance af Consistorium, som är, i denna egenskap, något helt annat än en dömande eller administrerande myndighet. I högre instance representeras Akademien, såsom frälse-ägare, af Cantzleren, och i högsta af Kongl. Maj:t.

Sådan är denna vidlyftiga förklaring, hvilken blifvit så fullständigt framställd, för att icke lemna rum åt den klagan, att, då Comitéens förslag är i sin helhet framlagdt, motpartens satsar icke äfven fått njuta samma rätt. Frågan har väckt upseende och mycket är disputeradt fram och åter. Den läsande allmänheten borde således fullständigt upplysas om de å båda sidor anförda skäl. Ytterligare betraktelser

häröfver skola framdeles inflyta. Flera facta och raisonnementer tåla betydlig jemkning.

Obemärkt kan ej eller lämnas en af Consistorium Academicum till H. K. H. Kronprinsen, Akademiens Cantzler, afgifven underd. skrifvelse af d. 24 sistl. Mars, eller samma datum som förklaringen. Denna skrifvelse innehåller Consistorii bekymmer öfver Comitéens förslag, samt anhållan, att de af Presteståndet och Consistorium anförda satsar måtte vinna H. K. H:s förord.

(Forts. c. a. g.)

Skämt och allvar öfver det löjliga och det gemena uti en viss Bilaga, nyligen införd i Allmänna Journalen.

(Insändt.)

Till Bilagans författare.

Ni påstår, m. H. *), att jag icke varit någon af de särskilda Courierernas utgifvare, på hvilka Ni vill hafva vissa omdömen att passa, dem jag förklarat oförenliga med de "värdiga begrepp om en tidsningsutgifvares kall och om publiciteten", med hvilka Ni förenat dem. Det skulle föga hjälpa Er, om jag underlät att up-täcka mig; ty de stridiga elementer, Ni velat förena, skulle ej därför bättre trifvas tillsammans. Hvem Ni ock ment med denna man, som ägde de värdiga begreppen; så har Ni dock alltid med honom ment densamme, som Ni påstod hafva sagt, att "en utgifvare, hvilken intagit en försvars-skrift för en i ett annat blad angripen embetsman, derigenom lopp fara att förstöra sin tidnings kredit" - Er orimlighet är då lika stor, antingen Ni rent af tagit den ur inbillningen, eller Ni om en existerande person gjort Er ett så orimligt begrepp.

*) Se Allmänna Journalen N:o 299 och 300.

Ni vågar att frikänna Courierens redaktörer från er tillvitelse. Edra anfall drabba således dessa redaktörer, ehvad Ni från början ment dem eller icke. Om nu en af dem går att här svara Er; så torde det vara i sin ordning, att han upptäcker sig. Det vore kanhända oärligt att låta synas, såsom försvarades man af en aman, då man i sjelfva verket nödgas sjelf göra det. — Vet då, m. H., att det är en af Courierens fordna Redaktörer, som har äran uptaga den handske, Ni kastat, och nu vill med Er undersöka, hurvida det slags litteratörer, Ni afmålet, "drifvit sitt ofog," såsom Ni säger, "i sjelfva Courieren," eller ock det är Ni, som har något ofog att förebrå Er.

Jag skall härvid icke tro mig behöfva komma edert eget eller någon annans minne till hjälp, med uprepande af den hjertes äldre bedrifter, som i sitt blad beräget lemnat Er tillfälle att förfäkta sin ära. Jag har aldrig tillhört nya skolan; och det torde således förlåtas, att hans Förmästa fejder föga intresserat mig. Hvad jag deraf behållit i minnet, såsom prof af hans ridderliga taktik, är föga annat än det resultatet, att jag känner honom, kände hans sätt att "redligt försvara sig och redligt angripa," långt förr än jag sjelf fick erfarenhet deraf. Bland hans vänner och hans fiender har jag också ej hört mer än *en* röst derom.

Då var han imedlertid så vida consequent, som han alltid höll sig stadigt vid ett och samma parti. Det är först sedan den så kallade liberalismen i politiken börjat ansätta honom, som hans ståndaktighet någon gång kommit på nog hårda prof. Och det svåraste af allt är, att hvad han i denna väg företager, blir i samma mån strängare bedömdt, som ämnet har ett större allmänt interesse. Om han skulle råkat begå någon liten dålighet mot fosforisterna;

så märktes den sällan af andra än fosforister och någon gång af dessas fåtaliga läsare. Sedan han deremot börjat yttra sig öfver medborgliga angelägenheter; höja sig läsarnes anspråk. Ju mer man allmänt förstår och lyssnar till de ämnen, han behandlar, och ju mer dessa gälla de högsta medborgliga angelägenheter; desto mer skall man bemärka och desto strängare bedöma er hjertes karakter.

Ert nit att illustrera den är berömligt, och i synnerhet berömligt på den tid, Ni valt. Den bestraffning af mig i den *lilla boken*, hvaröfver Ni å hjertes vägnar har att klaga, skulle väl kunnat tidigare, och helst kort efter bokens utgifvande, besvaras. Ingen ting hade varit naturligare, i fall Ni hoppats att vederlägga mig. Men också var, i motsatt fall, ingen ting naturligare, än att Ni dröjde, tilldess mängden af läsare hunnit glöma de skäl och grunder, jag anført, och borttappa sjelfva boken. Jag bör tro, att Ni handlat klokt deri, att Ni dröjt. Och jag bör ej mindre tro, att Ni handlat klokt deri, att icke dröja ännu längre. Mängden af *lilla bokens* läsare, som ej lagt på minnet skäl och grunder, mins dock säkert, att er hjerte var illa åtgången; och just som Ni började, tillstundade en tid, då han möjligtvis kunde halva olägenhet deraf. — Så mycket om *tiden*.

Låtom oss nu tillse, hurvida klokheten lika troget bistått Er i *sättet*.

Straxt i början af bilagan skiljer Ni mellan *tidningsutgivare* och *publicister*. Mot dessa senare blott ifrar Ni och beskriver dem ungefär så, som de liberala understundom beskrivas af dem, hvilka icke älska liberaliteten. En annan skulle kunna taga sig anledning att anse Er redan därigenom upptäckt, såsom icke liberal. Jag undviker att fästa mig vid en så obetydlig anledning, jag, som vet, att Ni ej kan tänka olika med

Er hjelte, hvares nit för frihet och rätt är bekant, och hvilken svårligen skulle vinna något därpå, att man inskränkte benämningen af publicister till blott några tidnings-skrifvare, och lemnade honom plats bland de öfriga.

Att jag "med största samvetsgrannhet" vårdat olika tänkandes rättigheter — m. H. när sade jag någonsin det? Ni påstår likväl så. Är detta ert sätt att vårda *mina* rättigheter, när jag tänker olika med Er? Ni menar tillälventyrs, att jag kan och bör säga det; men Ni får ej derföre påstå, att jag sagt det. Se här, hvad jag sagt, och det enda, hvarom fråga var oss imellan: "jag har aldrig vägrat att i min tidning inför dens försvar, som i samma tidning blifvit angripen, i fall han sjelf det be-gärde och, välförståendes, detta försvar ej var sådant, att jag borde anse dess ut-gifvande för ett tryckfrihetsbrott." Anmärkoin härvid, m. H., att man verkligen har andra skyldigheter mot personer, än mot tankar. Den brottsligaste människa har alltid rättigheter. Hvilka rättigheter som tillkomma en brottslig tanke, det torde åter vara svårt att säga. Således måste jag bekänna, att jag någon gång skulle kunna finna mindre samvetsgrannhet af nöden vid vården om tänkandes rättigheter, såsom blott tänkande (när de nemligen tänka allt för gement). Men så snart fråga blir om personens rättigheter; då föreskrifver samvetet pligter — och dessa är det, som jag sökt vårda.

(Forts. e. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. De sista tidningarne från Wien tala om bedröfliga rykten, angående någon stor katastrof, som skall hafva tilldragit sig i Constantinopel. Ifrån Semlin hafva nemligen till flera Grekiska handelsbus i Wien ankommit bref, med un-

derättelse, att Sultan samt alla christna i Pera blifvit mördade under ett Janitschar-uplopp. Till Belgrad hade, tätt efter hvarandra, kommit tre Taternen, såsom courierer till därvarande Pascha, hvilken genast lät stänga sitt hus — hos Turkarna ett tecken till sorg. Samma nyhet meddelas i bref från Leipzig af d. 17 dennes, dock icke såsom fullkomligt säker.

De sista directa underrättelserna från Constantinopel säga annars, att Sultan, vid de sista obehagliga nyheterna från Morea och Cypern, gifvit sitt naseri fria tyglar mot de sista i Constantinopel varande Grekiska Furstar och litit strypa den 104-åriga Furst Kallimachi samt halshugga hans båda söner. Ett nytt allmänt blodbad hade därpå begynt i staden; och man tviflade ej mer, att krig med Ryssland borde väntas nästa vår. (Skulle Strogonows inträde i Ryska ministären och den tilltagande verksamheten vid krigsdepartementet i Petersburg icke kunna vara en bekräftelse på denna förmodan?) Säkert lär vara, att den nu afsatte Reis Effendi, då han emottagit Ryska ultimatum (d. 19 Oct.), genast meddelade det åt Lord Strangford, med det yttrande, så väl till honom som i Divan, att Porten, enligt hans tanka, icke kunde antaga det. I medlet af November väntades ett sammanträde af Divan, för att definitivt afgöra öfver ultimatum. Strangfords förslag att skicka Engelska Commissarier till insurgenterna på Morea, för att förmå dem till antagande af amnestien, hade Sultan redan i September afslagit. Bemärkte Lord hade, så snart underrättelserna inlupit om Persernas inbrott, sändt två courierer till Ispahan och Teheran, för att förmå Schacken till fred.

Från Morea har man flera sammanstående rykten, enligt hvilka Grekerne där intagit Koron, Modon och Napoli de Romania, följaktligen hela Morea utom Castellet i Patra (där de 1500 Lallioterne med sina 1800 kvinnor och barn svårligen kunna länge hålla sig, sedan Erkebiskop Germanos afsekurit vattenledningarna) och några mindre betydande orter. Ännu sednare underrättelser bekräfta detta. Albaneserne, som utgjort största delen af besättningen i Patra, gingo på fartv till Etolien och medtogo 700, till Albaneser förklädda Turkar, dem de slagtade på vägen och delade deras egendom sins emellan. I Tripolitza fanns för Grekerna ett byte af 22 millioner klingande piastrar, emedan Öfverbefälhafvaren på Morea och tre Paschar där samlat sina skatter. — Man har nu en officiel rapport om Tripolitzas intagande, enligt hvilken Erkebiskop Germanos, sedan Turkarne genom många strider, voro inskränkta till sta-

dens område, upmanade de 30,000 Moreoter, som lägo för staden, att våga en afgörande storm. D. 5 Oct. höll han messa i ett förstördt kapell. Därpå intogs en stor måltid; och då alla voro varma af vinet, sattade Germanos korset och ropade: "sunden är inne". Då sjönko härskarörne på knä och bådö: "Kyrie eleison!" — "Gud är Gud, och Mahomet hans profet", svarade Turkarne. Då rusade Germanos, med korset i ena handen, sabeln i den andra, och med flygande hår, fram mot Naupli-porten; en annan befälhafvare anföll Kalabrita-porten. Germanos besteg vällen; de christna med honom hoppade in i staden. De sökte sina till gisslan lemnade trostförvandter. Desse (600 till antalet, jemte sju Biskopar) voro slagade. Då kände Grekernas raseri inga gränser; 8000 vapenföra Turkar, 12 a 13000 andra af hvarje kön och ålder föllo för svärdsäggen. I de Turkiska befälhafvarens skatter funnos 80 millioner i klingande mynt; öfver 100 kanoner, 20,000 gevär och en stor mängd förråd togos. Ej mer än 300 Greker stupade.

Man vet, att Senaten sedermera tagit sitt säte i Tripolitza. Då arméen gick mot Patra, gingo 8000 man genom Korinthiska näset mot Chorschid. Ali har försträckt Senaten 2 millioner.

Såsom ett exempel på Grekernas tänkesätt mot främmande folk kan anföras, att de, vid sitt intåg i Patra, hurrade för Franska Consulns hus.

Chorschid har förgäfvets sökt att intaga Plaka, men i stället blifvit fullkomligt slagen. Sulioter och Toskider hafva honom illa i fällan och taga från honom den ena platsen efter den andra vid Janina. Ali (som numera bestämdt synes hafva antagit christendömen och kallar sig Constantin i ett gåfvobref, hvarigenom han gett Moreoterna en stor summa penningar) framrycker med sina trupper åt Thessalien. Åter igen hafva Turkarne försökt ett anfall mot Kassandra, men blifvit tillbakaslagna, med ännu större förlust än någon gång förut, nemligen 7000 man, såsom några upgifva. Genom de beständiga blodiga striderna, synas Grekerne allt mer bilda sig till goda soldater. I Epirus håller Odysseus på att bortsnappa all den proviant, Turkarne sända till Morea.

På Joniska öarna har Engelska Öfver-Commissarien proclamerat den strängaste neutralitet, så att intet fartyg, tillhörigt någon af de krigande magterna eller deras hjälpare, får inlöpa i Jonisk havn eller communicera med invånarne. — Då den af Engelska Gouvernören anbefallda afväpnungen skulle verkställas, hafva blodiga upträden förefallit mellan invånarne och krigsfolket. På några ställen drogo de väpnade bönderne sig up i bergen,

där de försvara sig i fullkomligt insurrections-tillstånd.

Spanien, Jauregui, som är en gammal väl känd krigsmän, har hos ständiga utskottet och hos Konungen fordrat uprättelse för Ministrarnas föröplämpningar mot sig. Föreställningarne från Cadiz (så tillstår Baron Andilla sjelf) äro icke en factions röst, utan allmänna tänkesättets. En deputerad därifrån (Moreno Guerra) begär att få säkerhetspass, för att begifva sig till Madrid, där man förmodar hans ärende vara att för domstol framlägga Cadizboarnes besvär. — I Madrid sammandragas några provincial-regimenter. — I Barcelona skall, enligt Franska Ultrablad, vara lika oroligt som i Cadiz, och sjukdomen åter hafva begynt rasa. — Hyad Franska tidningar berätta, att Andalusien var färdigt att proclamera republik, att en last punkt i Sierra Morena var occiperad af en ansenlig magt att Mina var med i förbundet, att milice tågade mot hufvudstaden, att soldaterne fått löfte att plundra kyrkor och de rike, m. m. dylikt, torde behöfva närmare bekräftelse.

Gen. Mina flyttas, såsom Gen. Capitaine, till Siguenza; och Xefe Politico, Latre, träder provisoriskt i hans ställe i Galicien, med befällning att i nödfall sätta sig i besittning af embetet medelst milicen.

Till Deputerade vid lagtina Cortes har Madrid valt: Advocaten Castejon, f. d. Ultramarinska ministern Quadra och godsägaren Valdez. I Toledo har valet träffat Escovedo (nyss afsatt såsom Xefe politico i Sevilla), två prester och en artilleriofficer. Den beryktade Abuelo (f. d. Öfverste Lieut. Hernandez) är, jemte en anhängare, dömd till döden; två af bandet till gallerstraff; resten benådades.

Frankrike. Ministrarne hafva äntligen dukat under för båda partiernas förenade anfall. En Kongl. Ordonnance af d. 14 dennes innehåller, att Deputeraden Peyronnet är nämnd till Justitie Minister och Sigillbevarare; Vicomte de Montmorency till Utrikes Minister; Hertigen af Belluno (Marsk. Victor) till Krigsminister; Deputeraden Corbière till Inrikes minister; Marq. de Clermont-Tonnère till Sjöminister; Deputeraden Villèle till Finance-minister.

På denna tidning kan, för nästa år, i Deléens & Co. boklåda prenumereras, med 3 Rd 16 sk. b.co. I landsorterna blifver priset (inberäknade arfvoden till Postverket och afgift till Kronan) 5 Rd 40 sk.

STOCKHOLM,
Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

